

VÅRDLOKALER

ANALYS - BEHOV AV UTÖKAD SAMVERKAN
MELLAN SVERIGES REGIONER I SYFTE ATT
SPARA ENERGI

Version 1.0

2020-06-03



UTFÖRT AV

Victoria Edenhofer
CIT Energy Management

Karin Glader
CIT Energy Management

GRANSKAT AV

Per-Erik Nilsson
CIT Energy Management



ENERGIMYNDIGHETENS NÄTVERK FÖR ENERGIEFFEKTIVA LOKALER

Belok är ett samarbete mellan Energimyndigheten och Sveriges största fastighetsägare med inriktning på lokalfastigheter. Belok initierades 2001 av Energimyndigheten och gruppen driver idag olika utvecklingsprojekt med inriktning mot energieffektivitet och miljöfrågor.

Gruppens målsättning är att energieffektiva system, produkter och metoder tidigare skall komma ut på marknaden. Utvecklingsprojekten syftar till att effektivisera energianvändningen samtidigt som funktion och komfort förbättras.

MEDLEMSFÖRETAG

AMF FASTIGHETER
AKADEMISKA HUS
ATRIUM LJUNGBERG
CASTELLUM
FABEGE
FASTIGHETSKONTORET I STOCKHOLMS STAD
FORTIFIKATIONSVERKET
GÖTEBORGS STAD LOKALFASTIGHETER
HUFVUDSTADEN
JERNHUSEN
LOCUM

MALMÖ STAD SERVICEFÖRVALTNINGEN
MIDROC
SKANDIA FASTIGHETER (F.D. DILIGENTIA)
SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM (SISAB)
SPECIALFASTIGHETER
STATENS FASTIGHETSVERK
SWEDAVIA
UPPSALA KOMMUN
VASAKRONAN
VÄSTFASTIGHETER

TILL GRUPPEN ÄR ÄVEN KNUTNA

ENERGIMYNDIGHETEN
BYGGHERRARNA
FASTIGHETSÄGARNA SVERIGE
SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER (SKR)
CIT ENERGY MANAGEMENT

Alla frågor kopplat till denna rapport hänvisas till CIT Energy Management AB:
info.em@cit.chalmers.se



SAMMANFATTNING

Bland vårdbyggnader ställs höga krav från verksamheten kring utformning och funktionalitet. Samtidigt ställer regionerna allt hårdare krav på minskad energianvändning. Västfastigheter (Region Västra Götaland) har till exempel ett långsiktigt mål om att man år 2030 ska ha halverat mängden köpt energi jämfört med 1995 års nivå.

Flera regioner står alltså inför samma utmaningar som arbetet med energieffektivisering innebär, men troligen arbetar många vidare i egen regi utan strategisk samverkan regioner emellan. Genom informationsutbyte, spridning av erfarenheter och med gemensamma krafter torde energieffektiviseringsarbetet kunna effektiviseras.

Denna analys syftar till att undersöka om Sveriges regioner och fastighetsägare med vårdlokaler har behov av utökad samverkan i syfte att spara energi. Utifrån detta undersöks även om det är lämpligt att starta ett fördjupningsområde inom Belok eller om det finns andra mer genomslagskraftiga alternativ för detta ändamål.

Analysen genomförs genom litteraturstudie samt intervjuer med bland annat medlemmar i Belok men även andra fastighetsägare/förvaltare.

Genom analysen framgår att samtliga som intervjuats anser att det finns behov av ett forum som samlar regioner och fastighetsägare med vårdlokaler för att utbyta erfarenheter och ta hjälp av varandra då det gäller frågor kopplat till energianvändning i vårdlokaler. Det nämndes önskemål om att man inom detta forum kan bolla idéer med varandra och även dela med sig av erfarenheter. Genom forumet bör därmed möjlighet till både redovisning och diskussion skapas. Träffar skulle därför kunna anordnas i form av seminarier/workshops.

Belok skulle kunna ta ansvar för ett forum i form av ett fördjupningsområde där man i samverkan med SKR bjuder in till olika träffar. För att ta steget vidare föreslås att en första träff hålls under hösten 2020 och att denna sedan utvärderas.

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	4
INNEHÅLL.....	5
1. Inledning	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Syfte	6
1.3 Mål.....	6
2. Genomförande.....	7
3. Resultat	7
3.1 Litteraturstudie	7
3.1.1 Energianvändning i vårdlokaler	7
3.1.2 Forum, råd och nätverk för vårdlokaler.....	8
3.2 Intervjustudie.....	9
4. Slutsatser	13
5. Behov av fortsatt arbete.....	14



1. INLEDNING

Denna analys har genomförts inom ramen för koordinering av nätverket Belok och syftar till att undersöka behov av att starta ett forum för energieffektiviseringsfrågor kopplade till vårdlokaler.

1.1 Bakgrund

Vårdbyggnader är en kategori av lokaler där det föreligger stora skillnader. I kategorin ingår allt från stora akutsjukhus till små mottagningar. För många av dessa lokaler ställs ofta specifika krav avseende utformning och prestanda. Vårdlokaler domineras fortfarande av stora ägare (framförallt regioner) och då framförallt när det kommer till stora vårdenheter (sjukhus). Samtidigt som kraven på utformning och funktionalitet är höga från verksamheten ställer regionerna allt hårdare krav på minskad energianvändning. Västfastigheter (Region Västra Götaland) har till exempel ett långsiktigt mål om att man år 2030 ska ha halverat mängden köpt energi per m² jämfört med 1995 års nivå.

Flera regioner står alltså inför samma utmaningar som arbetet med energieffektivisering innebär, men troligen arbetar många vidare i egen regi utan att strategiskt samarbeta regioner emellan. Genom informationsutbyte, spridning av erfarenheter (goda såväl som dåliga) och med gemensamma krafter torde energieffektiviseringsarbetet kunna effektiviseras.

1.2 Syfte

Denna analys syftar till att besvara följande frågeställningar:

- Har Sveriges regioner och fastighetsägare med vårdlokaler behov av utökad samverkan i syfte att spara energi?
- Finns det samverkan mellan regioner och fastighetsägare med vårdlokaler redan idag med fokus på att spara energi?
- Hur ser eventuella behov ut: forum, verktyg, kravspecifikationer?
- Om behov finns, är det lämpligt att starta ett fördjupningsområde inom nätverket Belok eller finns det andra mer genomslagskraftiga alternativ för detta ändamål?

1.3 Mål

Målet med denna analys är att undersöka hur en eventuell insats i syfte att uppnå energibesparing skulle kunna se ut för fastighetskategorin Vårdlokaler.



2. GENOMFÖRANDE

Inledningsvis gjordes en kortfattad litteratursökning för att undersöka vad som eventuellt görs på området och vilka företag som kan vara intressanta att intervjua.

Undersökningen genomfördes sedan som en intervjustudie. De intervjuade organisationerna har dels valts så att de representerar medlemmar i Belok men även andra fastighetsägare/förvaltare. Intervjuerna är dessutom valda för att ge en geografiskt stor spridning inom Sverige. Följande personer har medverkat vid intervjuer:

- Saija Thacker, Sveriges Kommuner och Regioner
- Hans Kardell, Västfastigheter (Region Västra Götaland)
- Jan Lindberg och Hans Axelsson, Region Västernorrland
- Jesper Mårtensson, Regionfastigheter (Region Dalarna)
- Mika Tuomikoski, Locum (Region Stockholm)
- Peter Töyrä - Region Norrbotten
- Willy Modin och Magnus Nilsson - Region Gotland

I sammanställningen av intervjusvar kommer benämningen regioner även användas för Västfastigheter Locum samt för Regionfastigheter

3. RESULTAT

Nedan presenteras resultat från intervjuer samt litteraturstudien.

3.1 Litteraturstudie

3.1.1 Energianvändning i vårdlokaler

Vårdlokaler i Sverige ägs av regioner, kommuner och privata aktörer. Vissa regioner har egna fastighetsbolag medan andra sköter om dem inom förvaltningen. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) äger och förvaltar regionerna tillsammans cirka 12 miljoner kvadratmeter lokaler, bland annat för akutsjukvård, och hyr cirka 2,5 miljoner kvadratmeter lokaler som till stor del används av vårdcentraler och folktandvård.¹

Total energi för sjukhus och vårdlokaler avseende uppvärmning och varmvatten var under år 2018 2 151 GWh för dygnetruntvård och 651 GWh för övrig vård, medan verksamhetselen (år 2017) uppgick till 1 768 GWh för dygnetruntvård respektive 415 GWh för övrig vård². Statistiken³ visar att energianvändning för uppvärmning och varmvatten ligger kring snittet

¹ SKR:s hemsida:

<https://skr.se/samhallsplaneringinfrastruktur/fastigheter/fonderforforskningochutveckling/foufonde nforregionernasfastighetsfragor.12994.html>

² Energiläget 2019, Energimyndigheten, ET 2019:2

³ Tabell 3.7, Energiläget 2019, Energimyndigheten, ET 2019:2



för lokaler. Verksamhetselen är hög i vårdlokaler jämfört med övriga lokaltyper. Troligen kan mycket energi sparas.

3.1.2 Forum, råd och nätverk för vårdlokaler

Det finns flera olika forum, råd och nätverk för personer som arbetar med vårdlokaler men inget nationellt nätverk som dedikerat arbetar renodlat med energifrågan. Nedan listas några exempel på forum, råd och nätverk. Till dessa kan även läggas samarbete mellan regionerna av mer eller mindre formell karaktär, samt ett antal lokala/regionala nätverk med fokus på fastighets- och/eller energifrågor i allmänhet.

Fastighetsrådet

Fastighetsrådet, FoU-fonden för regionernas fastighetsfrågor, arbetar för att bland annat sjukhus och vårdcentraler ska ha väl fungerande lokaler. Fonden förvaltar pengar för forskning och utveckling som bidrar till mer kostnadseffektiva och bättre lokaler.⁴

Offentliga fastigheter

Offentliga fastigheter är en samarbetsfond mellan SKR och tre statliga fastighetsförvaltare. Offentliga fastigheter ska fungera som forum för erfarenhetsutbyte samt driva utvecklingen av gemensamma frågor inom fastighetsförvaltningsområdet. Offentliga fastigheter har inget fokus på energifrågan men har drivit flera energirelaterade projekt om bland annat solceller och LCA.⁵

Forum Vårdbyggnad

Forum Vårdbyggnad är en mötesplats för alla som arbetar med fysisk miljö för vård och omsorg. De arbetar stödjande och informerande. Forumet erbjuder en mötesplats för verksamhetsansvariga, planerare, praktiker och forskare för att öka kunskapen om goda miljöer för vård och omsorg. Medlemmar i forumet är Sveriges alla landsting, tre kommuner, arkitektkontor, företag och enskilda personer som är verksamma inom området. I dagsläget finns inga privata fastighetsägare listade som medlemmar.⁶

Futurloc och Norrlandstingen

Futurloc är ett samarbete mellan sju mellansvenska regioner inom primärt fastighetsfrågor. Medlemmar är idag regionerna Gävleborg, Sörmland, Uppsala, Dalarna, Västmanland, Örebro och Värmland. Regionerna som deltar utbyter erfarenheter inom ett 10-tal grupper, bland annat inom områdena bygg, el, VVS och upphandling.^{7,8}

⁴ SKR:s hemsida:

<https://skr.se/samhallsplaneringinfrastruktur/fastigheter/fonderforforskningochutveckling/foufonde nforregionernasfastighetsfragor.12994.html>

⁵ Offentliga fastigheters hemsida: <http://www.offentligafastigheter.se/>

⁶ Forum Vårdbyggnads hemsida: https://www.forumvardbyggnad.se/om_forum/

⁷ http://www.laganbygg.se/UserFiles/Projekt/Orebro_Lagan.pdf

⁸ <https://polpublikationer.ltdalarna.se/DAGORDN/95/2017-11-23/Handlingar2017-11-23.pdf>



”Norrländstingen” är ett forum som samlar regionerna Norrbotten, Väster Norrland, Västerbotten, Jämtland-Härjedalen i fastighetsfrågor. Inom samarbetet finns bland annat en energigrupp men aktiviteten varierar.⁹

Program för Teknisk Standard (PTS)

Program för Teknisk Standard är ett IT-system som fokuserar på att stödja vårdlokalsägare i tidiga skeden och projektering vid ny- och ombyggnationer samt anpassningar. Syftet är att bidra till att lokalerna får rätt funktion och kvalitet. I PTS ligger regelverk som kan vara nationella, regionala eller sektors gemensamma som ger stöd för att åstadkomma rätt produkt.

Initiativtagare till PTS var Regionfastigheter i Region Jönköping som redan 1974 inledde ett arbete med program för teknisk standard och arbetet har succesivt reviderats. Sedan 2004 har PTS årligen utvecklats och innehåller idag ett stort kravbibliotek, som inte enbart uppfyller lagar och krav från myndigheter utan även möter vårdens behov av ändamålsenliga lokaler. PTS är ett webbaserat system och sedan 2004 har det kompletterats med ett Forum. Idag är 18 av 21 regioner anslutna till PTS.¹⁰

3.2 Intervjustudie

Arbetet med energi idag

Erfarenheten av att arbeta med energifrågor skiljer sig bland organisationerna. Vid intervju anger en av respondenterna att de började arbeta med energifrågor redan på 70-talet, medan en annan beskrev att de arbetat aktivt med energieffektivisering sedan tidigt 2000-tal.

Två av de intervjuade berättar att de tar fram energiplaner inom organisationen. Den ena respondenten berättar att deras första energiplan sattes redan 1982. Sedan dess har en ny energiplan satts ungefär vart tionde år. Alla inom deras organisation är medvetna om energiplanen, vilket framställdes som en av deras framgångsfaktorer samt att de arbetat länge och målinriktat med energifrågor. Den andra respondenten beskrev att de sätter övergripande energiplaner som sträcker sig fem år framåt i tiden. Varje år görs en sammanställning av hur energianvändningen har sett ut och genom att hänsyn tas till driftoptimeringar, ombyggnationer och så vidare prognostiseras hur energianvändningen kommer att förändras i framtiden, huruvida den kommer att öka eller minska. Förvaltningen får ta del av resultatet och se hur de ska bidra till att energianvändningen minskar. De gör uppföljning på månadsbasis av energianvändning till värme, kyla, el och total energianvändning.

En tredje av de intervjuade beskriver att de tidigare hade en energi- och miljöplan som sträckte sig över 5 år. Denna kallas nu istället hållbarhetsplan och där ingår energi- och miljöfrågor. Hållbarhetsplanen baseras på politiskt satta mål. För tillfället är fokus på energieffektivisering och satsning på förnybar elproduktion. Genom att successivt öka användningen av förnybar energi minskar behovet av att köpa el och på sikt bidrar det till en mer hållbar verksamhet. Utifrån hållbarhetsplanen sätts handlingsplaner. Det beskrevs att organisationens arbete kring energieffektivisering kan delas in i följande tre delar;

⁹ Från intervjuerna.

¹⁰ Hemsidan för Program för Teknisk Standard: <https://www.ptsforum.se/>



- 1) Högt ställda energikrav vid exempelvis ny- och ombyggnadsprojekt.
- 2) Riktade investeringsmedel för att åtgärda direkta fel i systemen alternativt genomföra åtgärder där det finns potential att energieffektivisera.
- 3) Löpande energioptimering av befintliga system.

En organisation nämnde att de för tillfället säkrar upp reservkraft på grund av effektbristen, de arbetar inte direkt med att begränsa effektbehovet då de inte kommit dit ännu. Det beskrivs även att energitänket inte kommit till vårdens utrustning. En annan organisation berättade att de tagit strategiska beslut när det gäller exempelvis kyla. De arbetar med frikyla så långt det är möjligt. De försöker hitta specifika lösningar utifrån lokala förutsättningar. Exempelvis nyttjar de kallt älvvatten för att kyla inomhusluften sommartid.

Många av de intervjuade organisationerna deltar idag i någon form av forum/sammanslutning där bland annat energifrågor diskuteras. Vilka forum man deltar i och vilken nytta man anser sig ha varierar och har en relation till hur regionen ligger i sitt arbete med energifrågan i stort. Vissa av de intervjuade regionerna berättar att de har formell samverkan med andra regioner i olika frågor som bland annat har använts för att ta fram gemensamma energikrav vid ny- och ombyggnad. Det är även vanligt med mer informella samarbeten i specifika frågor. En av regionerna berättar att de har ett aktivt arbete kring energifrågan i samverkan med andra men detta har inte varit riktat mot specifikt vårdbyggnader utan att det berör lokaler i allmänhet.

Flera av de intervjuade organisationerna har uppställda energimål. Exempelvis nämnde en region att de just nu arbetar för att köpt energi år 2030 ska uppgå till 130 kWh/m². I detta ingår all energi (även verksamhetsenergi). En annan har liknande målsättning, energianvändningen ska vara 137 kWh/m² år 2030 inklusive verksamhetsel. En av de intervjuade regionerna anger att de försöker få med energifrågor i alla projekt, exempelvis har de som mål att halvera energianvändningen där så är möjligt vid exempelvis ombyggnadsprojekt. Ytterligare en region har övergripande målsättning att samtliga strategiska fastighetsinvesteringar med en projektbudget på över 100 miljoner ska certifieras enligt certifieringssystemet Miljöbyggnad.

Utmaningar och önskemål från hyresgäster

Bland de intervjuade beskrivs att några av de största utmaningarna kopplat till energieffektivisering är att inte äventyra verksamhets- och patientsäkerheten. Det nämns att det finns mycket man kan göra för att sänka energianvändningen, exempelvis genom att ändra drifttider, nattsänkning etcetera men man måste ta hänsyn till vad det får för konsekvenser. Ytterligare en svårighet som tas upp är att vårdlokalerna för det mesta är i drift. Man vill inte påverka verksamheten vilket försvårar att genomföra större ingrepp (exempelvis tilläggsisolering eller byte av utrustning och så vidare).

En utmaning som nämns är att verksamhetens energianvändning i vårdlokaler är väldigt stor. Fastighetsförvaltare har svårt att påverka vilken utrustning som verksamheten köper in. Självklart ska de ha den utrustning de behöver då de räddar liv, men som fastighetsägare/förvaltare får de inte full insyn kring den utrustning som köps in. Utrustningen kan vara väldigt energikrävande men kanske finns något motsvarande med bättre energiprestanda?



En respondent nämner även att de har funderingar kring om de möjligtvis skulle kunna vara med vid inköp av stor utrustning. Detta beskrevs även av en av de andra intervjuade som nämnde att inköp och upphandlingsfrågor av teknisk utrustning i vården är en utmaning och att de skulle vilja se samverkan i ett större perspektiv kring detta.

Ytterligare en respondent beskriver att hyresgäster ibland ställer krav/önskemål som gör att förutsättningar att spara energi blir svårt. Några exempel på krav/önskemål är slussrum som används för att minska smittspridningen, vilket innebär begränsningar i de ytor där värmeåtervinning tillåts. Avfuktning är ett annat exempel, krav på fukthalt är mycket i fokus då man vill reducera smittspridning. Det ändrar förutsättningar för energieffektivisering. Andra önskemål som hyresgäster ställer och som påverkar energianvändningen beskrevs bland annat vara egenproduktion av solel, utbyggnad av laddinfrastruktur samt komfortkrav.

Flera av de intervjuade anser att förväntningar på inneklimat har ökat, det finns höga förväntningar på god komfort. En organisation nämner att det även byggs in mer och mer teknik vilket i sin tur leder till att kylbehovet ökar. Ytterligare en anser att utbyggnad av kylanläggningar är på kraftig väg uppåt, vilket kommer att påverka energianvändningen. En ökning av energianvändning till kyla innebär att man måste spara någon annanstans.

När det kommer till frågan om laddinfrastruktur för elbilar beskrivs det att det innebär viss problematik. En av de intervjuade organisationerna berättade att det inom regionen finns önskemål om laddplatser men att det innebär svårigheter regelmässigt. Speciellt när det kommer till kostnader och debitering. En annan utmaning är brand- och elsäkerhet. Vid intervjun berättar en respondent att de tidigare hade några laddplatser men senare blev tvungna att stänga dessa på grund av säkerhetsrisker, då de inte var dimensionerade för långvarig last. I dagsläget är det inte klart hur man ska gå vidare. Ytterligare en region beskriver att de för mycket diskussioner om just brand- och elsäkerhet.

Möjligheter

Några möjligheter kopplat till energieffektivisering i vårdlokaler anses vara att det kommer ny och effektivare teknik som gör det möjligt att bli bättre. Samtidigt gäller det att använda tekniken på rätt sätt. Ytterligare möjligheter som nämns är att minskad energianvändning leder till minskad driftskostnad och ökad hållbarhet. En av de intervjuade regionerna berättade att de genom energieffektiviseringar lyckats behålla internhyra på samma nivå under lång tid trots att energipriser stigit. Deras hyresgäster vill ha så låg hyra som möjligt och det är bra för vården att slippa slösa pengar på energi. Energieffektivisering bidrar även till en möjlighet att minska/balansera effektoppar. Det finns dessutom underhållsbehov på fler ställen och energieffektivisering bidrar till fräschare anläggningar.



Kunskapsläget idag

Samtliga av de intervjuade anser att kunskapen om byggnaders energianvändning är hög inom deras organisationer. En av de intervjuade berättar att energi- och miljöfrågor har varit mer aktuellt i världen de senaste åren vilket bidrar till att kunskapen ökar. Alla förstår varför man vill minska energianvändningen. En annan beskriver att kunskapsnivån blir hög genom att de redovisar energianvändning och så vidare årsvis och alla får ta del av information om detta. Det är en kultur inom organisationen att alla är medvetna och jobbar med energifrågorna.

Trots att samtliga anser att kunskapen om byggnaders energianvändning är hög inom deras organisation ser samtliga även behov av att öka kunskapen. Faktorer som lyfts fram är bland annat att byggnader inte alltid driftsätts optimalt då det rör sig om nya byggnader med komplexa installationer, vilket troligtvis beror på kunskapsbrist. Ju fler installationer, desto mer ska synkas tillsammans för att fungera optimalt. En respondent lyfter fram att de behöver bli bättre på livscykelkostnadsanalys (LCC). En annan anser sig behöva bredda kunskapen kring hållbarhetsfrågor, det handlar inte endast om energi.

Behov och önskemål för framtiden

Samtliga intervjuade anser att det finns behov av ett forum som samlar regioner och fastighetsägare med vårdlokaler för att diskutera frågor kopplat till energianvändning i vårdlokaler. Det lyfts dock fram att det finns många olika typer av forum idag, det är därför viktigt att man fokuserar på rätt frågor och att det finns en stark motor som kan hålla i och driva forumet.

En av de intervjuade beskrev att det finns mycket kunskap spritt bland regionerna och att det vore bra om man kunde ta hjälp av varandra. Exempelvis nämns önskemål om ett forum där man kan bolla idéer och frågor med varandra och även dela med sig av erfarenheter både när det gäller framgång och tillfällena då det inte gått som planerat. Ett forum där man kan ventilera vad som fungerar bra respektive dåligt. En respondent nämner vid intervju att det exempelvis i detta forum skulle kunna föras en diskussion i stil med ”Detta har vi redan testat, det fungerade inte så prova inte ni med”. En annan beskrev att detta forum skulle kunna användas till att följa upp och dra lärdomar från genomförda projekt. Man skulle då kunna utvärdera resultatet av genomförda projekt och vad man har lärt sig och vilka eventuella komplikationer som uppkommit och hur man hanterade dessa. Vid intervju framkom även önskemål om att inom detta forum diskutera hur man hanterar/tolkar olika krav (exempelvis kring luftflöden, fukt med mera). Det beskrivs även att dessa frågor berör hela sjukvården och att sjukvården inte ska hanteras olika i olika delar av Sverige. Det är därför viktigt att krav tolkas på samma sätt, det behövs tydlighet. Dessutom nämns att man inom detta forum skulle kunna diskutera vilka tekniska krav som ska ställas vid ombyggnation och vad man förväntar sig av exempelvis energisamordnaren.

Ytterligare frågor som lyfts fram berör geoenergi, solenergi, vätgas, energilagringar, olika tekniska lösningar för luftbehandling, ventilationssystemlösningar kontra smittspridning, teknisk utrustning, verksamhetsel, olika typer av kyla, hållbarhetsfrågor i byggande (LCA samt hållbara material osv.), energiavtal och egenproduktion. Man skulle exempelvis kunna diskutera om självförsörjande sjukhus är framtiden och se hur långt olika fastighetsägare/regioner har kommit i detta arbete.



De intervjuade lyfter fram att olika personer kan ha nytta av att delta i ett forum. De som arbetar med energifrågor i regioner bör bjudas in att delta i detta forum, exempelvis energiingenjörer, tekniska chefer, energicontroller, tekniska förvaltare samt miljö- och energistrateger. Dessutom nämns att personer från de regionala energikontoren skulle vara intressant att ha med.

Även Saija Thacker på SKR beskrev vid intervjun att det finns ett behov av ett forum bland Sveriges regioner och fastighetsägare med vårdlokaler i syfte att spara energi. Hon menar att man från SKR:s sida ser behov av att utbyta erfarenheter. Dock är det samtidigt viktigt att tänka på att det innebär tid och resurser. Det behövs därför en tydlighet med vad som är syftet med detta forum och vad man förväntar sig att medlemmarna ska bidra med.

Saija lyfter vidare att hon inte känner till att det finns etablerade nätverk mellan regioner och fastighetsägare med vårdlokaler med fokus på att spara energi idag. SKR tar årligen fram regionernas fastighetsnyckeltal som redovisas. De redovisar då bl.a. nyckeltal kring energianvändning och kostnader för driften. Syftet med framtagandet av dessa nyckeltal är att ge information och kunskap om fastighetsbestånden på en övergripande nivå för att se nationella trender och på lokal nivå för att se vilka skillnader som finns mellan regionerna. Saija berättar även att samtliga nyckeltal finns i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada¹¹. I databasen finns 5000 nyckeltal och olika verktyg för att analysera och visualisera resultat. I samband med framtagande håller även SKR nätverksträffar en gång per år då de bland annat bjudit in de som tagit fram underlag till nyckeltalen. Vid nätverksträffen diskuterar de och analyserar nyckeltalen. De tittar exempelvis på vad de som uppnått en låg energianvändning har gjort för att åstadkomma detta. Från dessa träffar har de som deltagit uttryckt att de tycker att det varit bra att träffas och diskutera med varandra.

4. SLUTSATSER

Genom intervjuer framgår att samtliga som deltagit i denna intervjustudie anser att kunskapen om byggnaders energianvändning är hög inom respektive organisation, men samtidigt anser de att det finns ett behov av att ytterligare öka kunskapen.

Samtliga som intervjuats anser att det finns behov av ett forum som samlar regioner och fastighetsägare med vårdlokaler för att utbyta erfarenheter och ta hjälp av varandra då det gäller frågor kopplat till energianvändning. Det är dock viktigt att tänka på att deltagande i ett forum innebär tid och resurser. Det är därför nödvändigt att syfte med forumet tydligt framgår samt vilken insats man förväntar sig att deltagarna ska bidra med. Exempelvis nämndes önskemål om ett forum där man kan bolla idéer med varandra och även dela med sig av erfarenheter. Forumet bör därför fokusera på att man delar med sig av praktiska erfarenheter snarare än teoretiska möjligheter för att inspirera och höja kompetensen bland deltagarna. Även om det även finns behov av att gemensamt utvärdera potentialen i ny teknik. Genom forumet bör därmed möjlighet till både redovisning och diskussion skapas. Träffar skulle därför kunna anordnas i form av seminarier/workshops. För att underlätta och få ett brett

¹¹ Kommun- och landstingsdatabasen: www.kolada.se



deltagande kan det vara fördelaktigt att utöver fysisk träff även erbjuda möjlighet att delta digitalt.

Belok skulle kunna ta ansvar för ett forum i form av ett fördjupningsområde där man i samverkan med SKR bjuder in till olika träffar.

En lagom frekvens på forumet är möjligtvis två till tre träffar per år. Forumet ska troligen organiseras så att varje träff utgår från specifika frågeställningar eller breda teman, så att intressenterna själva kan avgöra vad som är relevant att delta vid. Exempelvis skulle man kunna ha en träff som fokuserar på en mer övergripande frågeställning kring hur sjukhus arbetar för att bli mer självförsörjande och en träff med en väldigt specifik frågeställning kring vilken teknik sjukhus använder idag kring energilagring.

5. BEHOV AV FORTSATT ARBETE

Intervjustudien visar att det finns behov av ett forum som samlar regioner och fastighetsägare med vårdlokaler för att diskutera frågor kopplat till energifrågor i vårdlokaler. För att ta steget vidare föreslås därmed att en första träff hålls under hösten 2020 och att denna sedan utvärderas. Beroende på hur rådande omständigheter med Covid-19 ser ut kan denna träff komma att enbart hållas digitalt alternativt både digitalt och fysiskt.

Utifrån intervjuerna har exempelvis följande målgrupper kring forumet identifierats; energiingenjörer, tekniska chefer, energicontroller, tekniska förvaltare samt miljö- och energistrateger. Utöver dessa kan även andra intressanta målgrupper finnas som bör identifieras och bjudas in. Värt att notera är även att olika frågeställningar vid träffarna kan innebära olika målgrupper.

Inför den första träffen är tanken att utöver presentationer där fastighetsägare delar med sig av erfarenheter och diskussion kring detta även diskutera vilka frågeställningar som är relevanta inför nästkommande år. Dessutom är tanken att se över hur agenda kan tänkas se ut för året för att säkerställa att forumet blir relevant och givande för deltagarna.

